

Ympäristödiplomi

Siikaisten seurakunta

Sisällysluettelo

Sisällys

3. YMPÄRISTÖDIPLOMIN HAKUPROSESSI JA JÄRJESTELMÄN LAADINTA	5
3.1 Ympäristödiplomia valmisteleva työryhmä	5
3.2 Sisäinen ympäristökatselmus	5
3.3 Ympäristöohjelma	5
3.4 Seuranta	5
3.5 Johdon sitoutuminen	6
3.6 Ympäristövastaavan ja – työryhmän nimeäminen	6
3.7 Henkilökunnan koulutus	6
3.8 Pisteet ja tarkastustaulukko	6
3.9 Auditointi	6
3.10 Diplomin uusiminen	6
3.11 Tehtäväalueiden ympäristövastaavat	7
3.12 Lisäkoulutus	7
3.13 Viestintä	7
3.14 Oma väliauditointi	7
3.15 Muut toimenpiteet	8
4. TOIMINTA JA TALOUS	8
4.1 Toiminta- ja taloussuunnitelma	8
4.2 Hankinnat	8
4.3 Vastuullinen sijoittaminen	8
4.4 Hiililaskuri	9
4.5 Vastuulliset sijoitusrahastot	9
4.6 Lähetystyöhön ja kansainväliseen diakoniaan myönnettyjen varojen osuus verotuloista	9
4.7 Ympäristömerkityt tuotteet	9
4.8 Ympäristöindikaattorit	10
4.9 Hiilidioksidipäästöjen vähentämissuunnitelma ja kompensointi	10
4.10 Muut toimenpiteet	10
5. YMPÄRISTÖKASVATUS	11
5.1 Ympäristökasvatussuunnitelma	11
5.2 Ympäristöasiat sisältyvät seurakunnan jumalanpalveluselämään	11
5.3 Ympäristöasiat eri työmuodoissa	11
5.4 Ympäristöaiheiset erityisjumalanpalvelukset	12
5.5 Erityiset ympäristötapahtumat	12

5.6	Hiljaisuudelle rauhoitetut paikat	13
5.7	Verkostoyhteistyö ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen	13
5.8	Ympäristökasvatuksessa on otettu käyttöön välillisen vaikuttamisen menetelmät.....	13
5.9	Muut toimenpiteet	13
6.	JÄTEHUOLTO.....	13
6.1	Jätehuoltoselvitys	13
6.2	Jätehuoltosuunnitelma.....	16
6.3	Hyötyjätteiden keräys.....	16
6.4	Vaaralliset jätteet ja vastuuhenkilön nimeäminen.....	16
6.5	Bio- ja puutarhajätteen käsittely	16
6.6	Kaatopaikkajätteen määrän seuranta	16
6.7	Hautakynntilät ja kukkalaitteet	17
6.8	Hyötyjätteiden vapaaehtoinen keräys	17
6.9	Kertakäyttötuotteiden vähentäminen	17
6.10	Kaatopaikkajätteen väheneminen.....	17
6.11	Kompostointi	18
6.12	Hyötyjätepiestet hautausmailla	18
6.13	Muut toimenpiteet	18
7.	SIIVOUS.....	18
7.1	Ympäristöselvitys.....	18
7.2	Hankintojen ympäristökriteerit	19
7.3	Henkilökunnan koulutus.....	19
7.4	Haitallisista aineista luopuminen	20
7.5	Vaihtoehtoiset tuotteet.....	20
7.6	Muut toimenpiteet	20
8.	ENERGIA JA RAKENTAMINEN	20
8.1	Rakentamista ohjaava lainsäädäntö.....	21
8.2	Kulttuuriperinnön suojelu	21
8.3	Uudis- ja korjausrakentamisen ympäristökriteerit.....	21
8.4	Energian ja veden kulutuksen seuranta	22
8.5	Energiakatselmus.....	22
8.6	Energiavastuuhenkilö	22
8.7	Neuvonta ja opastus.....	22
8.8	Ekologinen rakentaminen.....	22
8.9	Säästötavoitteiden toteutuminen	23
8.10	Uusiutuva energia.....	23
8.11	Ympäristömerkitty energia.....	23
8.12	Energiansäästöviikko	23

8.13	Tilojen käyttöasteen tehostaminen.....	23
8.14	Muut toimenpiteet	23
9.	RUOKA JA KEITTIÖT	24
9.1	Ympäristöselvitys.....	24
9.2	Ympäristömerkityt tuotteet	24
9.3	Reilun Kaupan tuotteet	24
9.4	Ravintosuositukset	25
9.5	Lähituotteet.....	25
9.6	Luomutuotteet	25
9.7	Kasvisruoka.....	25
9.8	Reilun kaupan pisteet.....	25
9.9	Ympäristöpassi.....	25
9.10	Muut toimenpiteet.....	25
10	TOIMISTOT.....	26
10.1	Ympäristöselvitys.....	26
10.2	Energiansäästö	26
10.3	Toimiston hankinnat.....	26
10.4	Uusiopaperi ja muut uusiotuotteet.....	26
10.5	Paperin kulutuksen vähentäminen.....	26
10.6	Green Office.....	26
10.7	Muut toimenpiteet	26
11.	HAUTAUSMAAT JA VIHERALUEET	27
11.1	Ympäristöselvitys.....	27
11.2	Hoito-ohjeet ja koulutus.....	30
11.3	Perennahoito	31
11.4	Hautausmaan kulttuurihistoriallisten arvojen inventointi	31
11.5	Luonnonmukaisen hoidon alueet.....	31
11.6	Perennat ja muut istutukset.....	32
11.7	Haitallisista torjunta-aineista luopuminen	32
11.8	Kasteluveden vähentäminen	32
11.9	Vähäpäästöiset työkoneet.....	32
11.10	Lajistokartoitukset	32
11.11	Muut toimenpiteet.....	32
12.	LEIRI- JA KURSSIKESKUKSET	33
12.1	Ympäristöselvitys.....	33
12.2	Ympäristöohjelma	34
12.3	Jätevesien käsittely.....	34
12.4	Luonnonarvojen suojelu	34

12.5	Pesäpöntöt ja luontopolut.....	34
12.6	Vapaaehtoiset suojelukohteet	34
12.7	Leirikeskuksen ympäristöohjeet.....	34
12.8	Muut toimenpiteet.....	34
13.	METSÄT.....	35
13.1	Metsälain ympäristönormien noudattaminen.....	35
13.2	Luonnonsuojelulain noudattaminen	35
13.3	Metsien sertifiointi	35
13.4	Osallistuva metsäsuunnittelu	35
13.5	Vastuuhenkilöiden koulutus.....	35
13.6	Luonnonmuistomerkin tai luonnonsuojelualueen perustaminen.....	35
13.7	METSO-ohjelma	35
13.8	Perintömetsä	36
13.9	Metsien ja soiden ennallistaminen.....	36
13.10	Kesähakkuiden lopettaminen.....	36
13.11	Uhanalaisten lajien inventointi.....	36
13.12	Erirakenteinen metsänhoito.....	36
13.13	Muut toimenpiteet.....	36
14.	LIIKENNE	37
14.1	Liikenneselvitys.....	37
14.2	Ajoneuvojen energiankulutus ja huolto	37
14.3	Ympäristöominaisuudet hankinnoissa	37
14.4	Polttoaineen valinta	37
14.5	Taloudellisen ajotavan koulutus.....	38
14.6	Kimppakyydit ja yhteiskuljetukset.....	38
14.7	Kävelyn, pyöräilyn ja julkisen liikenteen edistäminen.....	38
14.8	Toimintojen logistiikan kehittäminen.....	38
14.9	Vähäpäästoiset kulkuneuvot	38
14.10	Muut toimenpiteet.....	38

Liite 1: Tarkastustaulukko: Tiivistelmä ympäristödiplomin kriteereistä
Taulukot

Liite 2: Ympäristöohjelma

3. YMPÄRISTÖDIPLOMIN HAKUPROSESSI JA JÄRJESTELMÄN LAADINTA

Siikaisten seurakunnalle myönnettiin Kirkon Ympäristödiplomi ensi kerran joulukuussa vuonna 2007. Diplomi on ollut voimassa neljä vuotta kerrallaan. Seurakunnan Kirkkoneuvosto päätti maaliskuussa 2011 uusia ympäristödiplomin. Ympäristödiplomi uusittiin vuonna 2011 ja uusinta seurakunnalle myönnettiin joulukuussa 2011. Kirkkoneuvosto päätti huhtikuussa 2015 uusia ympäristödiplomin ja uusinta vuosille 2015-2020. Kirkkoneuvosto päätti kokouksessaan 3.12.2019 § 101 hakea ympäristödiplomin uusintaa vuosille 2021-2025.

3.1 Ympäristödiplomia valmisteleva työryhmä

Siikaisten seurakunnan kirkkoneuvosto on päättänyt kokouksessaan 3.12.2019 § 101 uusia ympäristödiplomin. Seurakunnan ympäristövastaava on talouspäällikkö Susanna Järvenpää. Kirkkoneuvosto valitsi kokouksessaan 3.12.2019 ympäristötyöryhmään kirkkoherra Olavi Ervastin, talouspäällikkö Susanna Järvenpään, Leila Mannisen, kirkkoneuvoston varapuheenjohtaja Johanna Huhtasen (varalle Pirkko Tuorila) ja Vesa Viljasen (varalle Olli Sjöholm).

3.2 Sisäinen ympäristökatselmus

Uuden Ympäristökatselmuksen lähtökohtana on käytetty vuonna 2007, 2011 ja 2015 tehtyä ympäristökatselmusta ja – ohjelmaa. Katselmuksen yhteydessä on tarkasteltu tilannetta diplomin viimeisen voimassaolon eli edellisen neljän vuoden ajalta. Minimikriteerit täyttyivät jo aika hyvin edellisissä katselmuksissa. Tarvittavia muutoksia on kirjattu uuteen ympäristökatselmukseen. Ympäristökatselmuksesta on laadittu raportti.

Ympäristökatselmuksen ja –ohjelman ovat laatineet seurakunnan talouspäällikkö Susanna Järvenpää ja puutarhuri Leila Manninen. Ympäristökatselmus ja –ohjelma on laadittu sähköisesti tietokoneella.

3.3 Ympäristöohjelma

Katselmuksen pohjalta seurakunnalle on laadittu uusi ympäristöohjelma vuosille 2021-2025. Uudessa ympäristöohjelmassa on seurattu myös vuosille 2015-2020 laadittua ympäristöohjelman toteutumista. Ympäristödiplomi on erillisenä liitteenä. Kirkkoneuvosto on kokouksessaan hyväksynyt ympäristöohjelman 14.10.2020.

3.4 Seuranta

Ympäristöohjelman toteutumista seurataan vuosittain toimintakertomuksessa. Jatkuvaa seurantaa tehdään käytännön työn ohessa.

3.5 Johdon sitoutuminen

Siikaisten seurakunnan kirkkoneuvosto ja – valtuusto sitoutuu ympäristötavoitteisiin hyväksyessään uuden ympäristöohjelman. Seurakunnan henkilökunta sitoutuu ympäristötavoitteisiin mm. toimiessaan oman työalansa ympäristövastaavana.

3.6 Ympäristövastaavan ja – työryhmän nimeäminen

Seurakunnan ympäristövastaavana on talouspäällikkö Susanna Järvenpää ja ympäristötyöryhmän kokoonpano on mainittu kohdassa 3.1.

3.7 Henkilökunnan koulutus

Henkilökuntakokouksissa on keskusteltu ympäristödiplomiasioista ja esitelty diplomia. Henkilökunnalle on hankittu Kirkon Ympäristödiplomi 2012-käsikirjoja, joiden avulla jokainen voi perehtyä oman työmuotonsa ympäristöasioihin. Uusille työntekijöille kerrotaan työhön perehdyttäessä Kirkon Ympäristödiplomista ja siihen liittyvistä toimista. Lisäksi työntekijät oppivat työssään esimerkiksi jätteiden lajittelun.

Puutarhuri/siivooja Leila Manninen ja talouspäällikkö Susanna Järvenpää ovat suorittaneet Ympäristöpassin.

3.8 Pisteet ja tarkastustaulukko

Tarkastustaulukko on liitteenä.

3.9 Auditointi

Uusi ympäristöohjelma hyväksytetään kirkkoneuvostossa ja – valtuustossa. Tuomiokapitulin nimeämä auditoija pyydetään seurakuntaan syksyllä 2020. Aikataulutuksen mukaan uusittu ympäristökatselmus ja sen pohjalta tehty ympäristöohjelma on silloin valmis. Seurakunnan johtoelimet ovat hyväksyneet sen eli edellytykset diplomin uusimiseen ovat olemassa.

3.10 Diplomin uusiminen

Siikaisten seurakunnan kirkkoneuvosto päätti kokouksessaan 3.12.2019 § 101 diplomin uusimisesta. Diplomi aiotaan uusia syksyllä 2020, joten se on voimassa seuraavat viisi vuotta eli vuodet 2021-2025.

PISTEET:

3.11 Tehtäväalueiden ympäristövastaavat

Seurakuntamme on hyvin pieni, joten lähes kaikki työntekijät ovat samalla oman alueensa vastaavia:

Talous- ja toimintasuunnittelu, metsätalous, kiinteistönhoito hautausmaat ja viheralueet, energia- ja vaarallisista aineista vastaava, talouspäällikkö Susanna Järvenpää

Päiväkerhotyö, kerho-ohjaaja

Nuorisotyö, nuoriso-ohjaaja, lapsityönohjaaja Miia Leivo

Diakonia- ja lähetystyö, Reilu kauppa, diakonissa Kaisa Päivärinta

Jumalanpalveluselämä, kirkkoherra Olavi Ervasti

Hautausmaat, viheralueet, siivous Leila Manninen

3.12 Lisäkoulutus

Syksyisin energiansäästöviikolla seurakunnan työntekijät ovat osallistuneet paikallisen sähköyhtiön, Lankosken Sähkön järjestämään energiansäästöpäivään.

Taluspäällikkö Susanna Järvenpään ja diakonissa Kaisa Päivärinnan osallistuminen muovinkierrätyskoulutukseen 2020.

Leila Mannisen ja Susanna Järvenpään osallistuminen: kirkon ympäristödiplomin neuvottelupäiviin vuosittain.

Lasse Mustonen kävi pitämässä ympäristödiplomiasioihin liittyvän päivän seurakunnassa 2018, kaikki työntekijät osallistuivat. Merja Mäntylä ja Leila Manninen osallistuivat kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kirkkotilojen monipuoliseen käyttöön liittyvään koulutuspäivään Porissa 2018.

3.13 Viestintä

Siikaisten seurakunnalle on laadittu oma ympäristöopas, jota on jaettu esimerkiksi seurakuntasalilla. Seurakuntasalin eteisen seinällä on Ympäristödiplomi ja Reilun seurakunnan diplomi kaikkien nähtävillä.

Siikaisten seurakunnan internetsivut uudistettiin lukkari-pohjaisiin sivuihin 2018. Uudistetuilla sivuilla on oma osio ympäristöasioille. Internetsivujen lisäksi viestintää on muissa some-kanavissa.

3.14 Oma väliauditointi

Siikaisten seurakunnassa ei ole tehty väliauditointia tällä diplomikaudella.

4. TOIMINTA JA TALOUS

4.1 Toiminta- ja taloussuunnitelma

Talous- ja toimintasuunnitelmassa on otettu vuonna 2020 huomioon ympäristödiplomin uusiminen. Ympäristötavoitteiden toteutumista on raportoitu vuosittain toimintakertomuksessa. Virastossa on oma kansio, johon kerätään tiedotteet esim. koulutuksista, joihin on osallistuttu diplomin voimassaoloaikana.

4.2 Hankinnat

Seurakunnan hankinnoissa yhtenä kriteerinä on ympäristöystävällisyys:

- ✓ Hankinnoissa suositaan tuotteita, joissa on ympäristömerkki, esim. paperit, siivousaineet, koneet ja laitteet.
- ✓ Suositaan laitteita, jotka ovat energiataloudellisia, esim. tietokoneissa Energy Star-merkki.
- ✓ Pohditaan hankintojen yhteydessä eri vaihtoehtoja: yhteiskäyttö, lainaus, korjaus ja kunnostus, esim. seurakunta vuokrasi pappilan maalaukseen nosturin ja telineitä. Seurakunnalla on myös pitokalusto, jota lainataan tarvittaessa. Seurakunta lainaa myös kahvinkeitinimiä, tarjoiluastioita ym. niitä tarvitseville.
- ✓ Seurakunnassa pyritään yleiseen säästävyyteen ja kohtuuteen, esim. turhat valot sammutetaan, jos tilassa ei ole kukaan.
- ✓ Suositaan lähellä tuotettuja tai myytäviä tuotteita ja palveluja, esim. kesäkukkien kasvattajan vaihtaminen. Kukat hankitaan kevästä 2015 lähtien Niemisen puutarhalla Honkajoelta. Kukkien kuljetusmatka lyheni puolella eli n. 80 km.
- ✓ Hankitaan tuotteita suurempi määrä kerralla, esim. ympäristöystävällisiä pesu- ja siivousaineita hankitaan 1-2 krt. vuodessa.
- ✓ Vältetään ongelmajätteitä sisältäviä tuotteita, esim. lamppuja on vaihdettu led-lamppuihin pidemmän kestoajan vuoksi.
- ✓ Viraston kopiokoneiden tyhjentyneet värikasetit palautetaan myyjälle.
- ✓ Ympäristöasiat ovat tarjouskilpailun yksi kriteeri.
- ✓ Seurakunta on jakanut työntekijöilleen aineettomia joululahjoja vuodesta 2012 lähtien.
- ✓ Hautausmaille on hankittu uusia työkoneita vuonna 2019.

4.3 Vastuullinen sijoittaminen

Sijoituksissa noudatetaan kirkon eettisiä sijoitusperiaatteita. Seurakunnan varat on sijoitettu vuokrakiinteistöihin ja metsiin. Erityisiin eettisiin sijoitusrahastoihin tai muihin sijoitusrahastoihin ei ole sijoitettu.

4.4 Hiililaskuri

Ilmastolaskurin käyttö on evl.fi-sivujen mukaan tällä hetkellä vapaaehtoista. Ilmastolaskurin käyttö todettiin haastavaksi ja se ei ole pakollinen diplomia uusittaessa.

PISTEET:

4.5 Vastuulliset sijoitusrahastot

Seurakunnalla ei ole sijoitusrahastoja.

4.6 Lähetystyöhön ja kansainväliseen diakoniaan myönnettyjen varojen osuus verotuloista

Kansainväliseen diakonia- ja lähetystyöhön ohjataan 2,4 % (TP 2019) verotuloista.

4.7 Ympäristömerkityt tuotteet

Joutsenmerkityt puhdistusaineet:

Kiilto Vieno Aktiivi 5 l yleispuhdistusaine, heikosti emäksinen, käytetään perussiivouksessa pöytien, tasojen ja lattioiden puhdistukseen.

Sanita 5 l kosteiden tilojen ylläpitosiivoukseen

Suma Nova Free L6 10 l, koneastianpesuaine

Suma Select Free A7 10 l, huuhtelukirkaste

Kiilto, Asteri Airi 1l, käsitiskipesuaine

Farmos, FAST STOP, vahanpoisto- ja puhdistusaine

Farmos, ALL FLOOR, kiiltävä lattiavaha

Havu, mäntysuopaliuos 1l, uunien puhdistukseen

Joutsenmerkityt tuotteet:

Kopiopaperi

Pehmopaperit: Serla-wc ja KATRIN-käsipaperi

Bruno, ruskeat suodatinpussit

Biojätepussit

Fläppitaulun paperi

Kompostoitavat wc:t

Pohjoismainen ympäristömerkki:

Kompostori

Energy Star-merkki

Kopiokone

Litteät tietokonenäytöt

Seurakunnan logolla painetut ruskeat kirjekuoret ovat eko- ja ympäristökuoria.

MUUT KÄYTETYT TUOTTEET:

Primaglas 5 l, ikkunanpuhdistusaine

Perfect-käsidesi

Käsienpesusaippua

4.8 Ympäristöindikaattorit

Ympäristöindikaattoreiksi on valittu vuodesta 2007 lähtien:

Työmatka-ajojen määrä: Työmatka-ajojen määrästä on kerätty tietoa vuodesta 2004 lähtien. Kimppakyytejä käytetään aina kun se on mahdollista. Työntekijöiden ajokilometreihin on vaikuttanut lisäävästi erilaiset koulutustapahtumat, jotka voivat olla usein hyvinkin kaukana.

Kulutetun kopiopaperin määrän seuranta: Kopiopaperin kulutuksen seuranta aloitettiin vuoden 2008 alussa.

Sähkö: Kirkon sähkönkulutusta seurataan talvella kuukausittain.

Vesi: Veden kulutuksen seuranta aloitettiin syksyllä 2008 uuden lisäosan valmistuttua seurakuntakodilla.

Seurakuntakodin / hautausmaan sekajäteastian täyttymismäärän seuranta: Sekajätteen määrää on seurattu roska-astioiden tyhjennyskertojen mukaan.

Pelletin kulutuksen seuranta: Pelletin kulutusta seurataan tilausmääriä seuraamalla.

4.9 Hiilidioksidipäästöjen vähentämissuunnitelma ja kompensointi

Hiililaskuri ei ole käytössä.

4.10 Muut toimenpiteet

5. YMPÄRISTÖKASVATUS

5.1 Ympäristökasvatussuunnitelma

Seurakunnassa on laadittu ympäristökasvatussuunnitelma osana seurakunnan ympäristöohjelmaa ja sen toteutus sisältyy seurakunnan toimintasuunnitelmaan. Hautausmailla ympäristökasvatusta on jätteiden lajittelu. Työntekijäkokouksissa on ollut ympäristöaiheisia hartauksia. Seurakuntalaisten käytössä on Raamattuaiheinen luontopolku vaihtuvine opasteineen. Lapsikerhossa askarrellaan kierrätystuotteista.

Ympäristökasvatussuunnitelmaa päivitetään vuosittain. Luontopolku ja sen taulut on uusittu syksyllä 2020.

5.2 Ympäristöasiat sisältyvät seurakunnan jumalanpalveluselämään

Ympäristö on myös esillä myös jumalanpalveluselämässä, saarnoissa, esirukouksissa, virsissä ja koulun joulu- ja kevätkirkossa.

Seurakunnan Pappilanniemen laavulla tai leirirannassa on tavoitteena järjestää vuosittain metsäkirkko sekä keväisin kylvön siunaaminen aivan konkreettisesti pellon reunalla. Syksyisin järjestetään Maataloustuottajien kirkkopyhä Luomakunnan sunnuntaina.

5.3 Ympäristöasiat eri työmuodoissa

Lapsityö:

Päivä- ja perhekerholaiset askartelevat pääasiassa kierrätysmateriaaleista. Harvoin ostetaan askartelutarvikkeita.

Kerhotiloissa on kartonkisirppurilaatikko, johon kerätään hyvinkin pienet kartonginpalat käyttöä varten.

Kerhojen lapset retkeilevät keväisin. Retkikohteina on ollut mm. Koivuniemen Herra Merikarvialla, Herra Hakkaraisen talo Sastamalassa, Ti-Ti-nallen talo ja Luontotalo Arkki Porissa. Matkat on toteutettu kimppa- tai yhteiskuljetuksissa.

Perhekerhon kevätjuhlat on toteutettu ”nyyttikesteillä”. Jokainen tuo jotain maistuvaa ja kerholaiset vievät ylijääneet tarjottavat takaisin koteihinsa.

Nuorisotyö:

Nuorisotyön eri muodoissa pyritään kannustamaan kierrätykseen ja uusiutuvien tuotteiden käyttöön. Kerhoissa liikutaan luonnossa ja hankinnat tehdään mahdollisuuksien mukaan läheltä.

Rippikoulutyö:

Rippikoulutyössä otetaan ympäristöteemat esiin. Leirillä kierrätetään ja pyritään toimimaan luontoa säästävästi kaikin muodin.

Partio:

Seurakunta tukee Siikaisten Karhunveikkojen toimintaa. Partion kanssa tehdään yhteistyötä.

Diakonia- ja lähetystyö:

Diakonissa järjestää seurakunnan tiloissa vanhustenkerhoa. Kerhossa diakonissa on kertonut osallistujille mm. Kirkon Ympäristödiplomista. Kerhossa on keskusteltu ja annettu infoa Kirkon Ulkomaanavun persoonallisista lahjoista.

Diakoniatyö järjestää keväisin retken, johon osallistuu n. 30 henkilöä. Kuljetus tapahtuu yhteiskyydityksellä linja-autolla. Retkikohteita on ollut mm. Vaasa, Mustasaari, Vivamo ja Pori. Retkillä on tutustuttu mm. UNESCO:n luonnonperintökohteeseen ja museoihin.

Kuluta Harkiten – oppaat ovat olleet esillä diakoniatyön järjestämissä tilaisuuksissa. Diakoniatyön eri tilaisuuksista ylijääneet ruoat jaetaan talkooväen kesken.

PISTEET:

5.4 Ympäristöaiheiset erityisjumalanpalvelukset

Tavoitteena on järjestää metsäkirkko vuosittain sekä kylvön siunaaminen konkreettisesti pellon laidalla keväisin. Tavoitteena on viettää luomakunnan sunnuntaita vuosittain.

5.5 Erityiset ympäristötapahtumat

Siikaisten seurakunnan omistama Pappilanniemen lintutorni on osallistunut keväisin toukokuussa järjestettävään Bird Life, Tornien taisto-tapahtumaan. Innokkaat lintubongarit ovat bonganneet tornista lintuja.

Seurakunta on osallistunut vuosittain Earth hour- tapahtumaan sammuttamalla hautausmaan kohdevalot ja pappilaan menevän tien katuvalot tunnin ajaksi.

Taimien istutustapahtuma päiväkerholaisille ja koululaisille 2017, luottamushenkilöiden metsänistutustalkoot 2017, muovin kierrätystapahtuma/jäteneuvonta yhteistyössä SPR:n ja srk:n kanssa 2020. Leila Manninen opasti partiolaisille kompostorin käyttöä sekä omenapuiden istutus 2019. Leirirannassa järjestetty vuosittain evankeliumin valoa -tapahtuma (kynttiläpolku) ja ikäihmisille virkistysjumppaa.

5.6 Hiljaisuudelle rauhoitetut paikat

Hiljaisuudelle nimetty paikka sijaitsee seurakunnan Pappilanniemen luontopolun varrella.

5.7 Verkostoyhteistyö ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Siikaisten seurakunta tekee yhteistyötä eri tahojen kanssa. Seurakunta on järjestänyt erilaisia tempauksia, joihin on osallistunut päiväkerholaiset ja koululaiset. Lisäksi seurakunta tekee yhteistyötä sotaveteraanien, marttojen, kunnan, metsästysseurojen, Lions Clubin, Lankosken Sähkö Oy:n, VPK:n ja Siikaisten Karhunveikkojen eli partiotoiminnan kanssa.

5.8 Ympäristökasvatuksessa on otettu käyttöön välillisen vaikuttamisen menetelmät

Seurakunnan www-sivuilla on tietoa ympäristödiplomista.

5.9 Muut toimenpiteet

6. JÄTEHUOLTO

6.1 Jätehuoltoselvitys

Seurakunnan jätehuollossa noudatetaan Siikaisten kunnan jätehuoltomääräyksiä. Kunnan jätehuoltomääräyksen mukaan sekajätteestä erotellaan rakennusjäte ja vaarallinen jäte.

Seurakunnan eri kiinteistöiltä kertyvät sekajätteet toimitetaan seurakuntakodilla olevaan sekajäteastiaan. Lyhyiden matkojen ja pienten jätemäärien vuoksi jokaiseen toimipisteeseen ei ole tarvetta hankkia omaa sekajäteastiaa.

Seurakunnan jätehuollosta vastaa talouspäällikkö Susanna Järvenpää.

Hautausmaiden jätehuollosta vastaavat kesäisin hautojenhoitajat. Leirirannan jätehuollosta vastaa koko henkilökunta.

Seurakunnalla on sopimus Satakunnan Jätehuollon kanssa sekajätteen toimituksesta kaatopaikalle.

Biojätteitä varten hankittiin lämpökompostori seurakuntasalin yhteyteen keväällä 2007. Seurakunnan keittiöissä on eri jäteastiat maatuvalle ja sekajätteelle. Keittiöstä tuleva kompostijäte kompostoidaan lämpökompostorissa ympäri vuoden. Keittiöissä lajitellaan lisäksi lasijäte ja metallijäte.

Kokouksista ym. tilaisuuksista ylijääneet, säilyvät tarjottavat kerätään työntekijöiden taukotilaan työntekijöiden kahvitaukotarjottaviksi.

Hautausmaiden ja viheralueiden biojäte kerätään astioihin ja astiat tyhjennetään seurakunnan omaan kompostikasaan vanhan hautausmaan kiviaidan ulkopuolelle. Risu- ja oksajätteet toimitetaan läheiselle kunnan jätevedenpuhdistamolle/risunkaato paikalle.

Pääasiassa keväisin hautausmaille kerääntyvät pahvilaatikot lajitellaan pois sekajäteastioista. Kierrätyskelpoiset pahvit viedään paperinkierrätykseen.

Hautausmailta kerätään pääasiassa syksyisin kanervissa olevat saviruukut seurakunnan kerhojen askartelua varten. Läheisiä kesäkukkamyymiä on pyydetty, että he eivät pakkaisi hautausmaille tuotavia kukkia pahvilaatikoihin.

Haudoilla loppuun kukkineet ruukkunarsissit kerätään biojäteastioista ja ne istutetaan syksyisin uudelleen seurakunnan monivuotisiin istutusryhmiin.

Hoitohautojen ja sankarihaudan vaihdettavat mullat levitellään hautausmailla nurmikoiden painanteisiin.

Kahvipakettien päällykset kerätään yksityishenkilöille askartelutarvikkeiksi.

Muoviset Mehukatti-kanisterit on kerätty talteen ja puhdistuksen jälkeen mm. SPR myy niissä tekemäänsä simaa munkkien kera vappuna.

Seurakunnan tilaisuuksista jääneet kynttilänpätkät on annettu partiolaisille tai yksityisille henkilöille, jotka valmistavat niistä uusia kynttilöitä.

Henkilökunnan tiloissa on kangaspyyhkeet ja henkilökunnalla on omat nimikkomukit.

Virastossa syntyvä jätesilppurin jäte viedään kunnantalolle paperinkeräysastiaan. Käytetyt kirjekuoret kierrätetään sisäisessä postissa.

Sanomalehdet ja toimistopaperit kerätään virastossa, nuokkarilla ja seurakuntatalossa oleviin paperinkeräyspisteisiin ja viedään paperinkeräykseen kunnantalolle. Paperijätteen määrää on vähennetty kaksipuolisella tulostuksella. Kunnan paperijäteastiaan voidaan viedä muusta maasta poiketen sanoma- ja aikauslehdet, kirjat ja mainokset, pakkauspahvit ja kartongit, pahvilaatikot, kannanmunakennot ja huuhdellut maito- ja mehutölkit (myös alumiinipinnoitteiset).

Porissa sijaitseva Corenson kartonkitehdas käsittelee sekakeräysjätettä. Seurakuntatalossa kierrätetään Sana- ja Kotimaalehtiä luettaviksi tai kotiin vietäviksi.

Seurakunnan järjestämistä yleisötilaisuuksista ilmoitetaan lehdissä ja seurakunnan kotisivuilla. Seurakuntakodin sisällä olevilla ilmoitustauluilla ilmoitetaan seurakuntatiedot ja tulevia tapahtumia.

Metallinjätekeräystä on käynnistetty tammikuun 2007 aikana hautausmailla. Hautausmaille on hankittu metallikeräysjäteastiat keväällä 2015. Metallijäte, joka koostuu pääasiassa hautakynntilöiden kansista ja rikkoontuneista lyhdyistä, viedään jätevedenpuhdistamolle kunnan metallinkeräyspisteeseen. Lyhdyistä poistetaan lasit ja ne kierrätetään lasinkeräykseen. Keväisin hautausmaan työntekijät keräävät loppuun palaneet muovikuoriset kynntilät haudoilta. Samalla he lajittelevat muovikuoret sekajätteeseen ja metallihatut metallikeräykseen.

Keittiöistä ja hautausmailta kerätään lasijäte lasinkeräykseen. Seurakunnan lasijäteastia on autotallin edessä.

Energiamuovin keräystä ei ole Siikaisissa järjestetty, joten se hävitetään sekajätteiden mukana.

Puu- ja rakennusjätettä syntyy vähän ja siitä huolehtivat eri urakoitsijat.

SER-jäte ja muu kierrätyskelpoinen jäte toimitetaan kierrätyskeskukseen.

Huonekalujätettä syntyy vähän ja se toimitetaan Lähetysapu ry:lle ja yksityishenkilöille diakoniatyön kautta tai viedään paikkakunnan kierrätyskeskukseen.

Vaarallinen jäte pyritään viemään mahdollisimman nopeasti jätteen syntymisen jälkeen kunnan jätevedenpuhdistamolla olevaan konttiin. Autotallissa on välivarasto kertyneelle vaaralliselle jätteelle.

Paristot ja akut kerätään astioihin, joista ne toimitetaan kunnan keräyspisteeseen.

Muoviset patterikynntilät jätetään kynntilänkeräyksen yhteydessä haudoille, jotta omaiset voivat viedä ne pois uusiokäyttöä varten. Jäteastioihin kulkeutuneet patterikynntilät eritellään ja niistä poistetaan patterit, jotka toimitetaan kierrätyskeskukseen.

Hautausmaan työntekijät lajittelevat hautausmaiden roska-astioiden tyhjennyksen yhteydessä eri jätelajeja. Esim. roskiksiin päätyneet lasiset kynntilät erotellaan jätteestä ja viedään lasinkeräykseen.

Eri jättejakeita kuljetetaan perävaunulla suurempina erinä kerrallaan kunnan kierrätyspisteisiin.

Jätteen tyhjennyspäivän lähestyessä seurakuntatalon sekajäteastia täytetään, jotta astia on täynnä tyhjennettäessä.

Sekajättemäärän kertymistä ja jäteastioiden tyhjennysväliä seurantaan ympäristöindikaattorilla.

Seurakunnan kesäkodissa, leirirannassa jätteet lajitellaan bio-, seka-, metalli- ja lasijätteisiin. Kts. tarkemmin kohta 12.1 Ympäristöselvitys.

Seurakunnassa on aloitettu muovinkeräys syksyllä 2020 heti kun se oli Siikaissa mahdollista.

6.2 Jätehuoltosuunnitelma

Jätteiden lajittelua jatketaan kuten ennenkin. Henkilökunnalle jaetaan kirjalliset lajitteluohjeet.

6.3 Hyötyjätteiden keräys

Katso jätehuoltoselvitys

6.4 Vaaralliset jätteet ja vastuuhenkilön nimeäminen

Vaarallisia jätteitä kertyy lähinnä koneiden huoltotöistä, esim. öljyä ym. Kiinteistöiltä kertyy esim. loisteputkia tai energiansäästölamppuja. Seurakunnassa ei käytetä torjunta-aineita tai lannoitteita eikä voimakkaita siivousaineita, joten niistä ei kerry vaarallista jätettä. Vaarallisille jätteille on lukollinen keräyspaikka autotallissa, josta jätteet toimitetaan eteenpäin mahdollisimman nopeasti kunnan vastaanottopisteeseen. Keräyspaikassa on vihko, johon merkitään tiloissa säilytettävät ja sieltä jatkokäsittelyyn kuljetettavat vaaralliset jätteet. Vaarallisten jätteiden vastuuhenkilö on taluspäällikkö Susanna Järvenpää.

6.5 Bio- ja puutarhajätteen käsittely

Siikaisten kunta ei velvoita erikseen biojätteen keräystä. Vanhalla hautausmaalla biojätettä kerätään kuudella biojäteastialla. Uudella hautausmaalla jätettä kerätään kolmella biojäteastialla. Hautausmaan työntekijät lajittelevat astioiden tyhjennyksen yhteydessä kompostiin kuulumattomat jätteet oikeisiin astioihin. Hautalaitteet puretaan ja jätteet lajitellaan bio- ja sekajätteeksi. Oksat ja risut viedään jätevedenpuhdistamolla olevaan risunkeräyspaikkaan. Keittiöistä syntyvä biojäte kompostoidaan omalla lämpökompostorilla. Kompostorista syntyvää biomultaa on levitetty pensaiden juurille. Hautausmailta ja viheralueilta syntyvä biojäte kompostoidaan omatoimisesti. Leirirannassa syntyvä biojäte kompostoidaan bio-wc:ssä.

6.6 Kaatopaikkajätteen määrän seuranta

Kaatopaikkajätteen määrää seurataan ympäristöindikaattorilla.

6.7 Hautakynntilät ja kukkalaitteet

Siikaisten kunnassa ei kerätä energiajätettä, joten muovisia hautakynntilöitä ei voida kierrättää energiajätteeksi. Hautausmaille on hankittu metallijäteastioita mm. hautakynntilöiden metallikansia ja metallisia lyhtyjä varten. Hautausmaan työntekijät lajittelevat tarvittaessa muovikynntilät sekajätteeseen ja metallikannet metallijätteeseen. Rikkinäiset metallilyhdyt lajitellaan metallijätteeseen. Niistä poistetaan lasit, jotka lajitellaan lasijätteeseen. Sekajäteastioihin päätyneet lasilyhdyt lajitellaan lasijätteeksi. Seurakunnan omissa hautausmaan muis-tokynntilöissä käytetään kestohautakynntiläastioita.

Paikkakunnalla ei ole kukkakauppaa, joka sitoo kukkalaitteita, joten omaiset tuovat hautajaiskukat tullessaan muilta paikkakunnilta. Hautausmaantyöntekijät irrottelevat kuihtuneista kukkalaitteista kukat biojätteeksi ja hautalaitteiden kahvat sekajätteiksi.

Seurakunnassa on kerätty hautausmaan jätteen joukosta lasisia hautakynntilöitä, joita uusiokäytetään seurakunnan hoitohaudoilla ja muissa tilaisuuksissa talvella.

PISTEET:

6.8 Hyötyjätteiden vapaaehtoinen keräys

Seurakunta kerää vapaaehtoisesti:

Pahvi-, lasi-, metalli-, bio-, puutarha-, tekstiili-, huonekalu-, ser-jätettä ja muovijätettä.

6.9 Kertakäyttötuotteiden vähentäminen

Seurakunta on luopunut pääosin kertakäyttöastioiden käytöstä. Astioita käytetään lähinnä kesäisin Leirirannan tilaisuuksissa sekä kirkossa tapahtuvissa

6.10 Kaatopaikkajätteen väheneminen

Hautausmaatyöntekijät purkavat kukkalaitteet ja lajittelevat siitä syntyvät jätteet bio- ja sekajätteeseen.

Keväisin yhteiskeräyksellä kerätyt muoviset kynntilät lajitellaan sekajätteeseen ja metallihatut metallikeräykseen.

Hautausmaan roska-astioiden tyhjennyksen yhteydessä lajitellaan sekoittunut bio- tai sekajäte oikeisiin astioihin. Samalla lajitellaan astioihin kertynyt metalli- tai lasijäte oikeaan kierrätyspisteeseen.

Kirkosta ja seurakunnan muista tilaisuuksista yli jäänyt kynttiläjäte kerätään ja annetaan uudelleen käytettäväksi esim. kynttilöiden valamiseen.

6.11 Kompostointi

Biojäte kompostoidaan omatoimisesti omassa lämpökompostorissa. Lämpökompostorin käytöstä vastaa Leila Manninen. Kirkonmäellä ja leirirannassa on ulkoikäymälät, joissa on kompostoitavat wc:t. Käymäläjäte kompostoidaan itse. Käymälöiden kompostoinnista vastaavat hautausmaatyöntekijät. Hautausmaan ja viheralueiden kompostoinnista vastaavat hautausmaatyöntekijät.

6.12 Hyötyjätepisteet hautausmailla

Vanhalla hautausmaalla kerätään puutarhajätettä kuudella jäteastialla ja sekajätettä kuudella jäteastialla. Uudelta hautausmaalta biojätettä kerätään kolmella astialla ja sekajätettä kolmella astialla. Astioiden määrän lisäykseen ei ole tarvetta, sillä ne tyhjennetään säännöllisin väliajoin, vähintään kerran viikossa. Hautausmaille on lisätty neljä metallinkeräysastiaa metallijätteelle.

6.13 Muut toimenpiteet

- ✓ Käytettyjä kirjekuoria käytetään sisäisessä postituksessa.
- ✓ Seurakunta on kieltänyt mainospostin tuomisen.
- ✓ Vanhoja luettavia lehtiä kierrätetään seurakuntasalilla.
- ✓ Työntekijöillä on nimikkomukit kahvitauoilla.

Seurakunnalla on pitokalusto resurssina suuremmallekin tilaisuudelle, joten vältytään turhilta ostoilta tai kertakäyttötuotteilta. Pitokalustoa myös vuokrataan yksityisille.

Työntekijöiden taukotilan kalenterissa on merkintä sekajäteastian tyhjennyspäivistä. Näin voidaan seuranta ja täyttää sekajäteastia ennen tyhjennyskertaa.

7. SIIVOUS

7.1 Ympäristöselvitys

Siikaisten seurakunnassa on yksi osa-aikainen siivoaja talvikaudella. Talvella siivoustunteja kertyy n. 30 h/kk. Kesäkaudella siivoaja työskentelee myös hautaushoitajana.

Seurakunnan siivouskohteet:
Seurakuntatalo ja virastotilat sekä kirkko.

Pääsiivouskohde on seurakuntatalo ja virastotilat. Seurakuntatalon saliosa ja keittiö siivotaan käytön mukaan, ei päivittäin. Hautajaisten ja muiden tilaisuuksien jälkeen on enemmän siivottavaa. Saliosa ja keittiö pyritään siivoamaan heti käytön jälkeen. Näin lika ei pääse pinttymään tiloihin. Kesäkaudella sadepäivinä siivotaan perusteellisemmin. Silloin pestään mm. ikkunoita ja pyyhitään kaappeja. Nuokkarin puolella olevat kerhotilat siivotaan käytön mukaan. Kerhokaudella siivotaan useamman kerran viikossa. Seurakunnan virastotilat siivotaan n. 1 krt/vk.

Kirkon tilat imuroidaan reppuimurilla tarpeen mukaan. Alttarin lattia mopataan, kirkonpenkit ja ikkunalaudat pyyhitään mikrokuituliinalla noin kerran vuodessa kesäaikana.

Siivouksen ympäristöhaittoja on minimoitu hankkimalla ympäristöystävällisiä puhdistusaineita. Kaikki käytössä olevat puhdistusaineet ovat ympäristömerkityjä. Siivousaineet annostellaan mitalla. Siivousvälineet ovat kestävävälineitä. Siivouksessa käytetään mikrokuitumoppeja ja -liinoja. Siivouksessa ei käytetä kertakäyttötuotteita. Kuivan roskan pussit vaihdetaan vain tarvittaessa. Sanomalehdestä itse taiteltuja pusseja käytetään biojäteastioissa.

Seurakunnan siivousaineita säilytetään lukitussa komerossa. Siivousaineiden käyttöturvatiedotteet ovat siivouskomeron seinällä. Siivouskomero on yritetty rakentaa käyttäjäturvallisesti, painavimmat kannut ovat lattialla. Siivousaineet ovat suljetuissa, omissa astioissaan. Niitä ei säilytetä esim. limsapulloissa.

Tyhjät siivousainekannut hävitetään sekajätteen mukana tai toimitaan niin, kuin kannun ohjeistuksessa on neuvottu. Tarvittaessa vanhentuneet siivousaineet viedään vaarallisena jätteenä jätevedenpuhdistamolle.

Siivouksessa käytettävät aineet on kohdassa luetteloituna 4.7 Ympäristömerkityt tuotteet.

7.2 Hankintojen ympäristökriteerit

Siivoustuotteet ja -tarvikkeet hankitaan kerralla isoissa erissä Surmetilta Porista. Surmet myy useiden eri valmistajien siivoustuotteita. Valikoimassa on myös ympäristöystävällisiä tuotteita. Siivoukseen hankituissa tuotteissa on ympäristömerkki. Tuotteet ovat tiivisteitä. Siivousvälineinä käytetään kestonmikrokuitumoppeja ja -liinoja. Kertakäyttötuotteita ei käytetä. Siivoojaa on opastettu ympäristöystävällisistä siivousmenetelmistä ja jätteiden kierrätyksestä.

PISTEET:

7.3 Henkilökunnan koulutus

Henkilökunnalle järjestetään tilaisuuksien mukaan koulutusta ympäristöystävälliseen siivoukseen.

7.4 Haitallisista aineista luopuminen

Seurakunta on luopunut haitallisista puhdistusaineista ja muista kemikaaleista.

7.5 Vaihtoehtoiset tuotteet

Siivouksessa käytetään mikrokuituliinoja ja -moppeja. Seurakuntatalon wc:issä ja työntekijöiden taukotilassa on paperipyyhkeiden lisäksi kangaspyyhkeet. Seurakuntatalolle hankittiin v. 2000 No-proplem-pöytäliinat. Liinat ovat vettä hylkiäviä ja niistä voidaan pyyhkiä kahvitahrat. Liinat säästävät pesulakuluja. Keittiön uuni puhdistetaan mäntysuovalla. Seurakuntatalon vedenkeitin puhdistetaan etikalla.

7.6 Muut toimenpiteet

Siivoustaso tarkastetaan ja siivotaan vain tarpeen mukaan. Tilat siivotaan heti käytön jälkeen. Siivousaineet hankitaan kerralla suurissa erissä. Kuivan roskan pussit vaihdetaan vain tarvittaessa. Biojäteastioissa käytetään sanomalehdistä taiteltuja pusseja. Lattia voidaan kuivamopata ilman imuria, näin toimimalla säästetään sähköä.

8. ENERGIA JA RAKENTAMINEN

Seurakunnan kiinteistöt:

Kirkko on vihitty käyttöön 5.5.1889. Kirkon pinta-ala on 800 m². Kirkossa on sähkölämmitys. Kirkkoa lämmitetään sähköllä tarvittaessa. Talvisin jumalanpalveluksia pidetään myös seurakuntakodilla.

Vainajien säilytystila, pinta-ala 8 m². Sähkön kulutus kertyy seurakuntatalon mittariin. Freoni on vaihdettu vuonna 2004. Rakennuksen kokonaispinta-ala on 42 m².

Srk-talo on rakennettu vuonna 1974. Pinta-ala vanhalla puolella on n. 300 m². Laajennuksen yhteydessä seurakuntatalon kokonaispinta-ala on 647 m². Laajennuksen yhteydessä siirryttiin öljylämmityksestä pellettilämmitykseen.

Leiriranta on seurakunnan kesänviettopaikka Siikaisjärven rannalla. Leiriranta on rakennettu vuonna 1966. Pinta-ala on 48 m². Leirirannassa on sähkölämmitys. Vuonna 2016 tehdyn kuntokartoituksen perusteella Leirirannan päärakennus ei ole käytössä tällä hetkellä. Leiriranta on kaavoitettu tonteiksi.

Kanttorila on rakennettu vuonna 1982. Pinta-ala 103 m². Kanttorilassa on puu- ja sähkölämmitys. Kiinteistö on vuokrattu yksityiselle. Kanttorila on myynnissä.

Hakapirtti As Oy:ssä on viisi seurakunnan omistamaa vuokrahuoneistoa, joissa on lämmön talteenotto ja lattialämmitys. Huoneistot lämmitetään kaukolämmöllä. Kaukolämmityskeskus käyttää lämmitykseen haketta, varalla on öljylämmitys.

Testamenttilahjoituksella saatu **kesämökki** sijaitsee Siikaisjärven rannalla. Mökki on kesäkauden vuokrattuna yksityiselle. Siellä on puulämmitys. Kesämökki -kiinteistö on myyty vuonna 2019.

Seurakunnan **pappila**-kiinteistö on myyty talvella 2014.

Helsingin Lauttasaarella oleva, seurakunnan omistama **asunto** on myyty vuonna 2013. Se oli vuokrattuna yksityiselle.

8.1 Rakentamista ohjaava lainsäädäntö

Siikaisten seurakunnan rakentamisessa noudatetaan maankäyttö- ja rakennuslain säädöksiä sekä muita lainsäädäntöä. Seurakunnassa ei ole ollut uusia rakennuskohteita. Siikaisten kirkon ulkomaalaus toteutettiin kesäkaudella 2012 kulttuuriperintöarvoja suojellen. Seurakunnan omistaman pappilarakennuksen ulkomaalaus toteutettiin kesällä 2013 perinteitä vaalien.

8.2 Kulttuuriperinnön suojelu

Siikaisten seurakunnan ulkorakennuksia maalattiin itse keitetyllä punamultamaalilla kesällä 2010. Siikaslainen Matti Vaajasaari keitti maalin mm. ruisjauhoista.

Siikaisten kirkon ulkopintojen maalaus toteutettiin kesäkaudella 2012. Maalauksen yhtenä kriteerinä oli historiallisen kiinteistön huomioonottaminen. Kirkon ulkomaalaus toteutettiin kuten Kerimäen kirkon maalaus. Maalauksen suoritti ulkopuolinen urakoitsija.

Pappilan ulkomaalaus toteutettiin kesällä 2013. Maalauksen suoritti seurakuntaan palkatut työllistämistukityöntekijät. Satakunnan museon rakennuskonservaattori Kalle Virtanen kävi tutustumassa pappilaan 8.4.2013 ja hänen avullaan selvitettiin pappilan ulkopintojen värisävy. Pappilan maalauksen yhtenä työntekijänä oli konservaattori Leila Manninen.

8.3 Uudis- ja korjausrakentamisen ympäristökriteerit

Seurakunnassa ei ole toteutettu uusiorakentamista vuosina 2016-2020.

8.4 Energian ja veden kulutuksen seuranta

Sähkön, lämmön ja veden kulutuksen säännöllinen seuranta on seurakunnassa järjestetty. Niitä seurataan ympäristöindikaattoreilla. Kirkossa on sähkölämmitys. Kirkkoa lämmitetään vain tilaisuuksien mukaan. Muun ajan kirkko on kylmillään, myös talvikaudella. Sanajumalanpalveluksia on siirretty kirkosta seurakuntasaliin. Ehtoollismessut on järjestettävä kirkossa, koska seurakuntasalissa ei ole vielä lupa tarjoilla ehtoollista. Seurakunnan suntio seuraa sähkön kulutusta kirkossa ja kirjaa luvut paperille. Kirkossa ei ole vesiliittymää.

8.5 Energiakatselmus

Kirkossa ja seurakuntatalossa on tehty 3.3.2010 energiakatsastus. Katsastuksen teki AIRIX Talotekniikka Oy. Kirkkoneuvoston päätöksellä jumalanpalveluksia on siirretty kirkosta seurakuntasaliin. Kirkon sähkölämmitystä käytetään vain tilaisuuksien vuoksi. Muuten kirkko on kylmillään. Jumalanpalvelukset ovat talvikaudella seurakuntasalilla. Tällä hetkellä ei ole tarvetta uusia energiakatsastusta.

Vainajien kylmäsäilytystilan sähkön kulutus kertyy seurakuntatalon sähkömittariin. Freoni on poistettu vuonna 2004 jäähdytysjärjestelmästä.

Ilmastointi on käytössä vain tilaisuuksien aikana. Viraston ilmastointi on käytössä. Seurakunnalla on sähkösopimus paikallisen sähköyhtiön, Lankosken Sähkön kanssa. Sähkön uusitutuvien luonnonvarojen osuus on 49 %.

Seurakunnan omistama pappila-kiinteistö on myyty syksyllä 2014.

Seurakunnan kiinteistöihin on vaihdettu energiansäästölamput.

8.6 Energiavastuuhenkilö

Seurakunnan energiavastuuhenkilö on talouspäällikkö Susanna Järvenpää.

8.7 Neuvonta ja opastus

Energian ja veden säästöstä sekä energiaa säästävästä liikkumisesta on annettu ohjeet henkilökunnalle. Asiaa on käsitelty työpaikkakokouksissa.

PISTEET:

8.8 Ekologinen rakentaminen

Seurakuntatalolle on asennettu kaksi ilmalämpöpumppua. Kirkko, pappila ja ulkorakennukset on kunnostettu käyttäen perinteisiä materiaaleja ja tekniikoita. Seurakuntataloon on asennettu pellettilämmitys. Öljylämmitys on vain

varakäytössä, jos pellettilämmitykseen tulee häiriö. Pellettilämmitys pyritään saamaan mahdollisimman nopeasti uudelleen toimintaan.

8.9 Säästötavoitteiden toteutuminen

8.10 Uusiutuva energia

Seurakunnan sähköstä uusiutuvan energian osuus on 49 %.

8.11 Ympäristömerkitty energia

Paikallinen sähköyhtiö ei tarjoa ympäristömerkittyä energiaa.

8.12 Energiansäästöviikko

Seurakunnan työntekijät ovat vuosittain osallistuneet energiansäästöviikolla Lankosken Sähkön järjestämään energiansäästöpäivään.

8.13 Tilojen käyttöasteen tehostaminen

Seurakunta on myynyt pappilan syksyllä 2014. Rippileiri järjestetään muualla, koska omia tiloja ei ole. Seurakuntatalossa voidaan järjestää kahdet hautajaiset yhtä aikaa. Seurakuntasalin puolella on tilaa n. 100 hengelle ja Nuokkarin puolella tilaa on n. 50 hengelle. Tarvittaessa yhteinen pitopalvelu tarjoilee molemmille puolille. Lisäksi seurakuntataloa voi käyttää samaan aikaan eri ryhmät (esimerkiksi Nuokkarilla päiväkerho, srk-salin puolella toinen kerho/piiri).

8.14 Muut toimenpiteet

Seurakuntatalon wc-tiloissa on vettä säästävät vessanpytyt. Kirkkoa lämmitetään vain tarpeen mukaan, muuten rakennus on kylmillään. Sanajumalanpalveluksia on siirretty seurakuntasaliin. Vainajien säilytystilan freoni on poistettu. Seurakunnan tiloissa käytetään energiansäästölamppuja. Hautausmaan valaistus on ohjattu liiketunnistimin ja kellolla. Myös hautausmaiden valaistuksessa käytetään energiansäästölamppuja.

9. RUOKA JA KEITTIÖT

9.1 Ympäristöselvitys

Seurakuntatalon keittiötä käytetään vain hautajaisten ja seurakunnan omien tilaisuuksien, kuten kokousten ja lounaiden järjestämiseen. Tilat ovat yleisimmin pitopalveluiden käytössä. Seurakunnan omien tilaisuuksien ruokahävikin vähentämiseksi ylimääräiset ruokatähteet jaetaan ruoan valmistukseen osallistuneiden talkootyöläisten kesken. Kokouksista ylijääneet tarjoilut siirretään työntekijöiden taukotilaan, josta työntekijät voivat tauoillaan niitä syödä. Kerhojen päätäjäiset järjestetään nyyttikestein, jolloin jokainen tuo tarjottavaa ja vie ylijääneet tarjottavat takaisin kotiinsa.

Keittiössä on lajitteluastiat seka-, bio-, lasi-, ja metallijätteelle. Työntekijöiden taukotilan ja Nuokkarin keittiöissä lajitellaan seka- ja biojäte erikseen. Lasi- ja metallijäte tuodaan keittiön lajitteluastioihin. Keittiöiden kaappien ovissa on kirjalliset lajitteluohjeet. Siivooja tyhjentää astiat tarvittaessa. Seurakuntatalon autotallin edessä on biojätekompostori, jossa kertynyt ruokajäte kompostoidaan. Biojätettä kertyy niin vähän, että käyttöön riittää kotitalouskompostori. Kaupasta hankittavista biojätepusseista on luovuttu. Biojäteastioissa käytetään sanomalehdestä taiteltua biojätepussia.

Seurakuntatalossa on tehty energiakatsastus 3.3.2010. Seurakuntatalon keittiöön on hankittu liesi-uuni ja kylmiö vuonna 1974. Astianpesukone on hankittu 1995. Lisäksi käytössä on uudehkoja kahvin- ja vedenkeitin, 200 l-arkkupa-kastin ja 1990- ja 2000-luvulla hankittuja mikroaaltouuneja. Valaistukseen käytetään loisteputkivaloja. Ilmastointia käytetään vain tilaisuuksien ajan. Keittiössä astioiden kuivaukseen käytetään kestopyyheliinoja, jotka pestään pesulassa muun kertyneen pyykin kanssa. Siikaisten seurakunta on Reilun Kaupan seurakunta, joten tilaisuuksissa tarjoillaan Reilun Kaupan kahvia ja teetä sekä luomukahvia.

9.2 Ympäristömerkityt tuotteet

Kts. kohta 4.7 Ympäristömerkityt tuotteet

9.3 Reilun Kaupan tuotteet

Siikaisten seurakunta on ollut vuodesta 2008 Reilun Kaupan seurakunta. Seurakunnan kahvi- ja teehankinnat ovat Reilun Kaupan tuotteita. Seurakunnan järjestämissä tilaisuuksissa tarjotaan Reilun kaupan tuotteita. Rippikoulussa ja diakonissan kerhossa on ollut mainintaa Reilusta kaupasta. Kirkossa on jaettu Reilun kaupan ruusuja äideille äitienpäivänä. Seurakuntatalon wc:issä käytetään Reilun kaupan pyyheliinoja.

9.4 Ravintosuositukset

Seurakunnassa ei ole omaa ruokalaa, joka toimisi säännöllisesti.

PISTEET:

9.5 Lähituotteet

Seurakunnan järjestämissä ruokailutilaisuuksissa pyritään käyttämään lähituotteita. Ruokatarvikkeiden hankinnoissa suositaan lähikauppoja. Ruoan valmistukseen käytettyjä itse kasvatettuja porkkanoita on saatu lahjotuksena vapaaehtoistyöntekijältä. Mehu on ollut itse valmistettua ja kahvin kanssa tarjottu kääretorttu omenahilloineen itse valmistettua.

9.6 Luomutuotteet

Työntekijöille tarjoillaan tauoilla luomukahvia.

9.7 Kasvisruoka

9.8 Reilun kaupan pisteet

Siikaisten seurakunta on Reilun kaupan seurakunta. Myös muita Reilun kaupan tuotteita käytetään tarjonnan ja saatavuuden mukaan.

9.9 Ympäristöpassi

Ympäristöpassin ovat suorittaneet Leila Manninen ja Susanna Järvenpää.

9.10 Muut toimenpiteet

Kahvipusseja kerätään askartelukäyttöä varten. Biojäteastioissa käytetään sanomalehdestä itse taiteltuja biojätepusseja.

10 TOIMISTOT

10.1 Ympäristöselvitys

Toimistossa paperi, lehdet ja mainokset lajitellaan paperinkeräyslaatikkoon. Ruskea pahvi eli pahvilaatikot viedään paperinkeräykseen. Arkaluontoinen paperi silputaan silppurissa. Paperisilppu toimitetaan paperinkierrätykseen.

10.2 Energiansäästö

Toimistotilojen energiakatsastus on tehty seurakuntatalon energiakatsastuksen yhteydessä. Käytössä on neljä pöytäkonetta ja niihin on hankittu energiaa säästäviä litteitä näyttöjä. Koneissa on Energy Star-merkinnät. Kopiokone on hankittu vuonna 2019. Kopiokone mahdollistaa kaksipuolisen kopioinnin ja siinä on automaattinen virrankatkaisu. Toimistotilojen valot sammutetaan tiloista poistuttaessa.

10.3 Toimiston hankinnat

Uusien virastotilojen valmistuttua vuonna 2009, tuotiin vanhoista virastotiloista kaikki käyttökelpoiset huonekalut uusiin tiloihin. Näin välttyttiin uusien kalusteiden hankinnoista.

PISTEET:

10.4 Uusiopaperi ja muut uusiotuotteet

10.5 Paperin kulutuksen vähentäminen

Kaksipuolinen kopiointi aina kun se on mahdollista. Turhaa tulostamista vältetään. Käytetään sähköistä viestintää esimerkiksi seurakuntatietojen lähettämisessä eri lehtiin. Suositaan sähköpostiviestintää. Kopiointimäärää seurataan monitoimikoneen laskurilla. Mustavalkokopiointia tai –tulostusta suositaan aina kun se on mahdollista.

Kokousaineisto on mahdollista saada myös sähköpostitse.

10.6 Green Office

10.7 Muut toimenpiteet

Seurakunnan omistamalla videotykillä on heijastettu esim. Tuomas-messussa laulujen sanoja yleisölle. Näin on välttytty erillisten laulunsanaesitteiden kopiointi.

11. HAUTAUSMAAT JA VIHERALUEET

11.1 Ympäristöselvitys

Siikaisten seurakunnassa on kaksi hautausmaata: vanha hautausmaa ja uusi hautausmaa. Hautausmaita ei ole rakennettu tai kunnostettu vuosina 2016-2020. Hautausmaat eivät sijaitse pohjavesialueella. Hautausmaille on laadittu kirjalliset hoito-ohjeet.

Vanha hautausmaa:

Ensimmäiset hautaukset olivat vuonna 1774.

Ensimmäinen laajennus aloitettiin vuonna 1854.

Hautaukset riveihin aloitettiin vuonna 1862.

Sukuhaudoista aloitettiin maksujen perintä vuonna 1897.

Laajennus tehtiin vuonna 1912.

Puutarhuri Kustaa Sihvonen järjesti ja kartoitti hautausmaata vuonna 1918. Työt tehtiin talkoovoimin.

Laajennus nykyiseen laajuuteen tehtiin vuonna 1936.

Puutarha-arkkitehti John Hausén kartoitti koko hautausmaan vuonna 1947.

Vanha hautausmaa ympäröi korkean mäen päällä olevaa Siikaisten kirkkoa. Hautausmaata ympäröi kiviaita.

Vanhan hautausmaan pinta-ala on 1 ha.

Hautapaikkoja on yhteensä 2165.

Hautausmaalla ei ole erillistä uurnalehtoa. Uurnat lasketaan arkkupaikkoihin.

Vanha hautausmaa on jaoteltu eri lohkoihin: I, II, III, IV, V, IX, X, XI, XII, XIII.

Kirkon etuosan lohkot ovat vanhempia kuin kirkon takana olevat lohkot.

Haudat ovat nurmi- tai hiekkapintaisia. Kirkon etupuolella on vanhoja hiekkasukuhautoja. Seurakunnalle palautuneet haudat tulevat uudelleen käyttöön.

Hautausmaan käytäviä on nurmetettu, tarvittavia sorakäytäviä pidetään avoimena mekaanisin keinoin. Kemiallisia torjunta-aineita ei käytetä. Pääkäytävät on asfaltoitu.

Vanhalla hautausmaalla on Siikaisten sankarihauta. Sankarihaudan patsaan eli kivistin korkokuvineen on suunnitellut hämeenlinnalainen taiteilija Heinänen ja patsaan on valmistanut Peipohjan kiviveistämö vuonna 1953.

Siikaisten sankarihautaan on haudattu tai kentälle jääneenä siunattu 111 sankarivainajaa. Sankarihaudan kahta sorakäytävää pidetään avoimena mekaanisin keinoin.

Sankarihaudalla on pitkä, kapea kukkapenkki, johon istutetaan yksivuotisia kesäkukkia. Eturiviin istutetaan äitienpäiväksi orvokkeja ja takariviin hoitohautojen kesäkukkien istutuksen yhteydessä marketoita.

Vanhalle hautausmaalle ei ole haudattu varsinaisia merkkihenkilöitä. Hautausmaalla on muistomerkit kansalaissodassa kaatuneiden muistoksi. Leppijärveläinen Heikki Hirsimäki on lahjoittanut Siikaisten seurakunnalle kirkonkellon. Hänen hautamuistomerkkinsä on osastossa V.

Vanhat hautaristit on inventoitu keväällä 2007. Ne siirrettiin arvoiselleen paikalle kesällä 2011. Ristejä on tarpeen mukaan tervattu.

Seurakunnan omissa istutusryhmissä ei käytetä yksivuotisia kesäkukkia, poikkeuksena sankarihauta. Istutusryhmissä käytetään monivuotisia perennoja, puita ja pensaita. Suurin osa istutetuista perennoista on hoitohautoilta ylijääneitä jakotaimia.

Vanhan hautausmaan nurmikot ovat hoitoluokaltaan A1 eli nurmikot leikataan n. kerran viikossa ajoleikkurilla ja työnnettävillä leikkureilla. Muita hoitotoimenpiteitä alueella tehdään päivittäin. Koneiden polttoaineena käytetään E5-bensiiniä. Pienmoottorikoneissa käytetään ympäristö- ja käyttäjäystävällistä polttoainetta. Nurmikko pyritään leikkaamaan niin usein, että alueille ei jää häiritsevää leikkuujätettä. Nurmikon leikkuujätettä ei kerätä pois. Se jää lannoittamaan nurmikkoa. Hautakivien välejä siistitään siimaleikkurilla muutaman kerran kesässä. Silloin siimausjäte kerätään pois. Hoitohautojen reunaruohot leikataan mekaanisesti ruohosaksilla noin 2-3 koneleikkurikerran jälkeen. Bio- ja sekajäte kerätään omiin astioihin. (Jätehuollosta on lisäselvitys luvussa 6.1)

Hautausmailla ei käytetä erillisiä lannoitteita. Keväisin hoitohautojen kukkapenkeistä poistetaan muutama lapiollinen pintamultaa, joka hyödynnetään hautausmailla olevien painanteiden täyttämiseen. Kukkapenkit käännetään ja pinnalle lisätään multasäkeistä uutta multaa. Kukkapenkin multa vaihdetaan kokonaan, uusiin, hoitoon tuleviin hautoihin tai tarvittaessa, jos kukinta on ollut edellisenä kesänä huono. Hautausmaiden reuna-alueilla kasvavat puut ulottavat juurensa kukkapenkkeihin ja kukinta heikentyy. Tällöin kukkapenkeistä poistetaan mullan vaihdon yhteydessä puun juuret.

Kukkapenkkiä siistimisen yhteydessä tarkkaillaan tuhohyönteisiä ja kasvi-tauteja. Torjunta-aineita ei käytetä. Kasvitautilien ja tuhohyönteisten ehkäisemiseksi hautausmailla on valittu sellaisia kasveja, jotka ovat helppohoitoisia, vaatimattomia kasvupaikan suhteen ja kestävätkä kuivuutta. Istutettavat kukkalajit eivät ole alttiita esim. härmätaudeille. Hoitohautojen kesäkukat ovat v. 2015 samettikukka ja hopealehti.

Hautausmaalle on asennettu linnunpönttöjä keväällä 2007. Hautausmaiden puissa on runsaasti eri lintulajeja ja oravia.

Uusi hautausmaa

Uusi hautausmaa on rakennettu vuosina 1949-1951.

Hautausmaa on vihitty käyttöön 18.9.1960.

Ensimmäiset hautaukset ovat olleet vuonna 1971.

Hautausmaan yläosa on alaosaa vanhempi. Alaosassa on uusia käyttämättömiä hautapaikkoja. Uuden hautausmaan pinta-ala on 1 ha. Hautausmaa on jaoteltu lohkoihin II-VII. Hautausmaalla on lunastettuja hautapaikkoja 317.

Uuden hautausmaan kaikki haudat ovat nurmipintaisia. Käytäviä on nurmetettu. Käytettävät sorakäytävät pidetään avoinna mekaanisin keinoin. Alueella kerätään bio- ja sekajäte omiin astioihin. (Jätehuollosta on lisäselvitys luvussa 6.1)

Uudella hautausmaalla on v. 1999 rakennettu "Elämän virta". Se on hautausmaan koriste, joka puhuttelee samalla ihmistä.

Elämän virta muodostuu neljästä kaivonrenkaasta, jotka on yhdistetty kouruilla toisiinsa. Vesi virtaa kouruja pitkin ylemmästä säiliöstä alempaan ja palautuu pumpun avulla takaisin ylös. Elämän virtaa ympäröi monivuotiset istutuksen. Ympäri on istutettu kuunliljaa, tuoksukurjenpolvea, paratiisinliljaa, keijuangervoja ja ruusukvitteniä.

Elämän virran on ideoinut seurakunnan eläkkeelle jäänyt talouspäällikkö Jouko Valli. Suunnittelun ja toteutuksen on tehnyt siikaslainen Suntin taimitarha. Mukana rakentamisessa ovat olleet Siikaisten sotaveteraanit. Elämän virran sähkötyöt on tehnyt siikaslainen sähköyrittäjä Mäntylä & Koskinen ja putkityöt siikaslainen Jukka Pursiala.

"Elämän virta tahtoo pysäyttää ja puhutella ihmistä, joka sille paikalle tulee. Se tahtoo lohduttaa surevaa ja rohkaista tulemaan Jeesuksen luo, jolla on vastaanotto jokaiselle." (Juhani Kapiainen, seurakunnan entinen kirkkoherra)

Viherympäristöliitto valitsi Elämän virran riemuvuonna 2000 vihervuoden julkiseksi projektiiksi.

Uuden hautausmaan puusto on pääasiassa istutettuja puita: taalainmaan koivuja, marjakuusia, sembra- ja vuorimäntyjä sekä pihlajia. Vapaana kasvavina pensaina on tuomipihlajia, puistosyreenejä, ruusuangervoa ja sinikuusamaa. Leikatavat pensasaidat ovat siperianhernepensasta, orapihlaja- ja kuusiaita. Leikatavat pensasaidat siistitään 1-2 krt vuodessa pensasaitaleikkurilla.

Seurakunnan hautausmailta ja viheralueilta on poistettu kaikki kurtttulehtiruusu-pensaat. Kurttturuusupensaiden poistoa on suositeltu valtakunnallisestikin. Kaikki kurttturuusupensaat pitäisi poistaa 55 km:n säteellä meren rannasta.

Hautausmaan muut viheralueet

Seurakunnan liittymästä käännyttäessä, Hirvijärventien varressa on kalan muotoiseksi v. 2001 istutettu keijuangervoryhmä. Kala oli kristittyjen vainon aikaan käytetty salainen tunnusmerkki, joka voitiin piirtää hiekkaan, seinään tai kämeneen.

Kiviaidan rinteeseen on istutettu syksyisin narsissin sipuleita. Ylikukkineet narsissin sipulit on kerätty keväisin biojäteastioista. Narsissin sipulit on kuivattu ja istutettu uudelleen.

Seurakuntatalon piha ja pysäköintialue

Ruumishuoneen edessä olevalta asfalttialueelta on poistettu kurttulehtiruusu-ryhmä ja tilalle on istutettu kestäviä, FIN-E merkittyjä koivuangervoja ja pensashihikkejä.

Pihan asfalttialueella on nurmikaistaleita, johon on istutettu muotoon leikattuja orapihlajapuita.

Kiinteistöjen viheralueet

Seurakuntatalon viheralueet ovat myös hoitoluokitukseltaan A1-alueita, koska ne ovat kiinteänä osana hautausmaaympäristöä.

Viheralueille on istutettu sembra- ja vuorimäntyjä ja lumimarjapensaita. Seurakuntatalon takana kasvaa angervoja ja syreeniä. Seurakuntasalin edessä olevassa perennaryhmässä on nauhuksia, (jotka ovat mehiläisten ja perhosten suosikkikasveja), kesäpikkusydäntä ja esikoita. Istutusryhmien perennat ovat hoitohaudoilta jaettu kasveja.

Seurakunnan leiriranta

Leirirannan viheralueet ovat A2-luokan hoitoalueita. Niitä leikataan harvemmin, tarpeen ja tilaisuuksien mukaan. Hoidettavaa nurmikkoa on n. 200 neliötä ja kiinteistöllä on myös puistometsää.

Pappilan kiinteistö on myyty yksityisille henkilöille syksyllä 2014, joten se on poistunut seurakunnan hoidosta. Seurakunnan muilla kiinteistöillä ruohonleikkuusta vastaa kiinteistön vuokralainen tai taloyhtiön isännöitsijä.

11.2 Hoito-ohjeet ja koulutus

Ympäristöselvityksen pohjalta on laadittu kirjalliset hoito-ohjeet vuonna 2007. Ne on päivitetty keväällä 2015. Uuden hautausmaan uusin hautausalue on luonnontilainen. Aluetta ei ole vielä otettu käyttöön. Seurakunnan omissa istutuksissa suositaan monivuotisia kasveja. Hankitut pensaantimet ovat olleet FIN-E-merkittyjä ja talvenkestävyys on otettu hankinnoissa huomioon. Suurin osa perennaistutuksista on toteutettu hoitohaudoilta ylijääneillä jakotaimilla. Hautausmailla ja seurakunnan kiinteistöille on asennettu linnunpönttöjä.

Alueita ei lannoiteta kemiallisilla lannoitteilla. Kompostoitua talousjätettä käytetään pensaiden alustoina. Maaperästä ei ole otettu viljavuusnäytteitä. Rikkaikasvit poistetaan mekaanisesti. Torjunta-aineita ei käytetä.

Siikaisten seurakunnan hautausmailla käytettävä kasteluvesi tulee putkea pitkin läheisestä joesta. Talousvettä ei käytetä. Hautausmailla on täytettäviä vesisäiliöitä, joissa on myös letkukiinnitys. Omaiset voivat kastella hautoja vesisäiliöllä olevilla kastelukannuilla. Monivuotisten kasvien ryhmiä ja nurmikoita ei kastella.

Kastelu- ja hoitohautojen kastelu ajoitetaan aamupäivään. Kukkapenkkejä kastellaan enintään kolme kertaa viikossa. Maanantai ja perjantai ovat (tarvittaessa) tärkeitä kastelupäiviä, koska viikonloppuisin hautausmailla ei työskennellä. Kastelu suoritetaan pistokasteluna letkuilla tai kannuilla. Seurakuntasalin viheralueella olevalla sademittarilla mitataan kastelutarvetta.

Puutarhatraktori, ajoleikkuri, työnnettävät ruohonleikkurit, siimaleikkuri ja pensasaitaleikkuri ovat hautausmailla käytettäviä työkoneita. Seurakunnalle on hankittu uusi lumilinko talvella 2015. Talvella lingolla lingotaan hautajaisia varten tarvittavia käytäviä. Koneet ovat uudehkoja. Konekanta uudistetaan ja on uudistettu tarpeen mukaan. Koneita huolletaan säännöllisesti. Työkoneissa käytetään 5 E bensiiniä. Pienkoneissa käytetään biopolttoainetta, joka on turvallista käyttäjälle ja ympäristölle.

Seurakunnan autotallissa on pieni, lukollinen tila, jossa voidaan säilöä väliaikaisesti vähäinen määrä vaarallista jätettä (pääasiassa työkoneisiin vaihdettua öljyä). Vaaralliset jätteet pyritään viemään mahdollisimman nopeasti jätevedenpuhdistamolla olevaan vaarallisten aineiden konttiin.

Vanhan hautausmaan pääkäytävien aeraus on ulkoistettu. Hautausmaan käytäviä aurataan tarvittaessa hautajaisia varten seurakunnan omalla lumilingolla. Pääkäytävät hiekoitetaan sepelillä tarpeen mukaan. Kirkon portaat on peitetty talvisin pressuilla. Niitä ei tarvitse suolata. Pressut on poistettu kirkon käytön ajaksi.

Haudan kaivaminen on ulkoistettu. Ulkopuolinen urakoitsija kaivaa arkkuhaudat. Seurakunnan työntekijät kaivavat urnahaudat lapiolla.

Vanhat hautaristit on inventoitu keväällä 2007. Ne siirrettiin arvoiselleen paikalle kesällä 2011. Ristejä on tervattu kesäisin.

11.3 Perennahoito

Perennahoito on tulossa hautausmaalle tulevilla suunnitelmakaudella.

PISTEET:

11.4 Hautausmaan kulttuurihistoriallisten arvojen inventointi

Vanhat hautaristit on inventoitu keväällä 2007. Ne siirrettiin arvoiselleen paikalle kesällä 2011. Ristejä on tervattu aina kesäisin.

11.5 Luonnonmukaisen hoidon alueet

11.6 Perennat ja muut istutukset

Seurakunta suosii omissa istutuksissaan monivuotisia, kestäviä FIN-E-taimia. Seurakunnan istutuksissa olevat perennat ovat jakoperennoja hautausmailta. Seurakunta on poistanut istutuksistaan kurtttulehtiruusun.

11.7 Haitallisista torjunta-aineista luopuminen

Seurakunta on luopunut kokonaan haitallisista torjunta-aineista.

11.8 Kasteluveden vähentäminen

Seurakunta ottaa kasteluvetensä läheisestä joesta. Talousvettä ei käytetä. Sademittarilla tarkkaillaan kastelutarvetta.

11.9 Vähäpäästöiset työkoneet

Pensaiden kevätleikkaukset tehdään pensasaitasaksilla. Hautausmaan työntekijöille hankittiin hankintaohjesäännön mukaan uusia ruohosaksia keväällä 2015. Suomalaiset Fiskars-sakset ovat laadultaan tunnettuja. Niihin saa hankittua varaosia ja ne ovat ammattikäyttöön parhaita.

11.10 Lajistokartoitukset

Lajistokartoituksia ei ole tehty.

11.11 Muut toimenpiteet

Hautausmaille on asennettu linnunpönttöjä.

Jaettavia perennoja kierrätetään seurakunnan omissa istutuksissa. Kuihtuneet ruukkunarsissin sipulit istutetaan uudelleen.

Hautausmaiden penkit ovat painekyllästettyä puuta. Puuosia on entisöity ja entisöidään vaihtamalla puuosat lämpökäsiteltyyn haapapuuun. Penkit öljytään keväisin.

Yksivuotisten kesäkukkien toimittaja on vaihdettu. Kasvattajaa vaihtamalla kukkien kuljetusmatka lyheni yli 100 km. Kesäkukat on tilattu Niemisen puutarhalta Honkajoelta. Kukkien kasvattaja vie tyhjentyneet ruukut ja kennot pois.

Kesäkukkina suositaan vaatimattoman kasvupaikan kasveja, jotka kestävät kii- vuutta ja joissa ei esiinny kasvitauteja tai tuholaisia. Samettikukan ja

hopealehden kasvatus puutarhoilla ei vaadi erillisten kasvunsäätteiden tai torjunta-aineiden käyttämisestä. Kesäkukkien ruukut ja kennot palautetaan kasvatäjälle.

Hoitohautojen mullan vaihdot suoritetaan tarpeen mukaan. Yleisimmin penkit käännetään ja pinnalle lisätään uutta multaa. Vanha multa käytetään hautausmaan painanteisiin.

Hiekkahautojen hiekkokäyttöä on vaihdettu punaiseen hienorakeiseen soraan. Hiekkahautojen mekaaninen kitkentä ja siistinä pitäminen on helpompaa.

Hoitohaudat havutetaan syksyisin. Havut haetaan seurakunnan omasta metsästä. Havut, kanervat ym. poistetaan kaikilta hoitohautoilta keväisin. Biojäte kompostoidaan hautausmaan omassa kompostissa. Kertyneet havut kerätään seurakunnan perävaunuun ja kuljetetaan jätevedenpuhdistamon risunkaato paikalle, josta havut haketetaan lämmitysraaka-aineeksi. Näin toimimalla hillitään hautausmaiden biojäteasteiden täyttymistä. Biojäteasteista ei tarvitse myöskään eritellä havujätettä.

Hautausmaan käymälöihin on vaihdettu kompostoitavat wc:t vuonna 2007.

12. LEIRI- JA KURSSIKESKUKSET

12.1 Ympäristöselvitys

Siikaisten seurakunnan leirikeskus sijaitsee 1,6 ha kauniilla luonnonranta-alueella Siikaisjärven rannalla. Päärakennusta on kunnostettu v. 2006. Pihapiirissä on kolme vanhaa aittarakennusta, grillikotia ja ulkovessa. Aitat on siirretty leirirantaan pappilasta, Aittasalmosta ja Sointulasta. Pappilasta siirretty aitta on rakennettu vuonna 1870. Leirirannan ympäristöön on istutettu hybridihaapoja, tammiä ja lehtikuusia. Leirirannan ympäristö on luonnontilainen. Metsäpohjassa kasvaa kieloja. Piha-alueen nurmialue on ainoa tarpeen mukaan hoidettava kohde. Leirirannan ympäristössä on erikokoisia linnunpönttöjä.

Leirirannan päärakennus on vuonna 2016 tehdyn kuntokartoituksen perusteella käyttökiellossa. Puulämmitteisessä saunan padassa lämmitetään järvestä nostettua käyttövettä esim. siivousta varten. Kiinteistöön ei tule juoksevaa vettä.

Leirirannan piha-alueita ja grillikotia voi käyttää eri tilaisuuksien järjestämiseen. Kesäisin leirirannassa järjestetään kahden viikon välein kesäillanhartauksia. Tilaisuudet järjestää vuoroviikoin diakonia- tai lähetystyö. Myös partio kokoontuu leirirannassa.

Jätteet lajitellaan bio-, lasi-, metalli- ja sekajätteeseen. Jättemäärän kertymistä seurataan ja kertyneet jätteet kuljetetaan jatkokäsittelyyn tarvittaessa jätehuoltoselvityksen mukaan.

Leirirannassa on yksi sekajäteastia, jonka jätteet kuljetetaan seurakuntakodin sekajäteastiaan.

Leirirannassa on kompostoiva kuivakäymälä. Vähäinen, syntyvä biojäte kompostoidaan biowc:ssä.

12.2 Ympäristöohjelma

Seurakunta odottaa uusia jätevesipäätöksiä. Leirirannan lajitteluopastus ym. päivitetään.

12.3 Jätevesien käsittely

Kiinteistöllä on kompostoiva kuivakäymälä. Kiinteistössä ei ole juoksevaa vettä. Harmaavesille rakennetaan imeytyskenttä tai liitytään kunnan vesi- ja viemäri-liittymään, mikäli muut mökkiläiset liittyvät. Seurakunta odottaa uusia jätevesipäätöksiä.

12.4 Luonnonarvojen suojeleminen

Kielojen viihtyvyys pyritään säilyttämään metsänhoidollisilla toimilla.

PISTEET:

12.5 Pesäpöntöt ja luontopolut

Leirirannan kiinteistöllä ja sitä ympäröivässä metsässä on useita erikokoisia linnunpönttöjä.

12.6 Vapaaehtoiset suojelukohteet

12.7 Leirikeskuksen ympäristöohjeet

Leirikeskukseen on laadittu omat ympäristöohjeet. Leirirannassa syntyvät biojäte toimitetaan siellä sijaitsevaan bio-Wc:hen. Muut jätteet kuljetetaan takaisin seurakuntakodille, jossa ne toimitetaan niille kuuluviin astioihin.

12.8 Muut toimenpiteet

Leirirannassa on järjestetty haravointitalkoita ja koululaiset ovat käyneet tetsillä haravoimassa leirirannan piha-alueita.

Kolme vanhaa aittarakennusta on kunnostettu ja säilytetty.

13. METSÄT

13.1 Metsälain ympäristönormien noudattaminen

Siikaisten seurakunta omistaa 397 hehtaaria metsää. Metsää hoidetaan metsälain mukaisesti. Seurakunnan metsänhoitosuunnitelma on uusittu vuosille 2019-2028.

Erityisen tärkeitä metsäelinympäristöjä on kolme:

Ne ovat 0,3 ha:n suo, joka on varsinainen sararäme. Puustona alueella on 120 v. mäntyä ja 20 v. hieskoivua ja 0,2 ha:n kallio. Kallio sijaitsee kitumaalla, kanakaalla. Puusto on 140 v. mäntyä. Sekä muu luontokohde, kuvio Hanhi. Alueet on kartoitettu ja säästetty.

Lisäksi seurakunnan metsässä on ikihonka, joka sijaitsee luontopolun varressa. Metsojen soidinalue, haukanpesäpuu ja pöllön pesä. Isojen lintujen pesäpuut on säästetty ja suojeltu.

13.2 Luonnonsuojelulain noudattaminen

Seurakunta on luovuttanut 36 ha järven- ja joenranta-alueita Naturaan v. 2001. Natura-alueella sijaitsee mm. majavan pesä.

13.3 Metsien sertifiointi

Seurakunnan omistamat metsäalueet on sertifioitu PEFC-järjestelmän mukaan.

PISTEET:

13.4 Osallistuva metsäsuunnittelu

13.5 Vastuuhenkilöiden koulutus

Kirkkovaltuuston puheenjohtaja on osallistunut metsäaiheiseen koulutukseen syksyllä 2020. Materiaalin ja tiedon jakaminen talouspäällikön kanssa.

13.6 Luonnonmuistomerkin tai luonnonsuojelun alueen perustaminen

Pappilanniemessä on 1940-luvulla perustettu aarnimetsäalue.

13.7 METSO-ohjelma

13.8 Perintömetsä

Seurakunnalla on kaksi perintömetsäkohdetta. Ensimmäinen perintömetsäkohde sijaitsee Pappilanniemessä. Toinen perintömetsäkohde perustettiin syksyllä 2012. Kohde sijaitsee pappilan takaisessa metsässä. Pappilanniemeen menevän tien varressa on perintömetsää osoittava kyltti.

13.9 Metsien ja soiden ennallistaminen

13.10 Kesähakkuiden lopettaminen

Kesähakkuita ei ole suoritettu edellisen eikä voimassaolevan metsäsuunnitelman aikana. Tämä on kirjattu myös metsänhakkuusopimuksiin.

13.11 Uhanalaisten lajien inventointi

13.12 Erirakenteinen metsänhoito

13.13 Muut toimenpiteet

Seurakunta omistaa Pappilanniemessä luontopolun ja lintutornin. Parkkipaikan läheisyydessä on laavu ja nuotiopaikka. Luontopolku on rakennettu vuonna 1997. Luontopolku (n. 1,7 km) kulkee mm. seurakunnan aarnimetsäalueen kautta, lintutornin ohi.

Lintutornin alueella on runsas linnusto. Torni on erinomainen lintujen muuton seurantapaikka. Lintutornissa on kiikarit ja havainto- / vierasvihko, johon voi kirjoittaa omia havaintojaan. Lintutorni on osallistunut toukokuussa järjestettävään Bird Life-tapahtumaan.

Luontopolun varrella on 150-vuotias ikihonka. Polulla on myös opastauluja. Tauluissa on ympäristöön liittyviä Raamatun jakeita, jotka on liitetty alueella esiintyviin luonnonilmiöihin, eläimiin ja kasveihin.

Raamattuaiheinen luontopolku haluaa pysäyttää ihmisen miettimään Luojan ihmeellisiä luomistekoja ja kuuntelemaan Jumalan puhetta luonnossa.

Kävijöitä luontopolulla on ollut vuodessa n. 150-500 henkilöä. Koululuokat ja muiden seurakuntien kerhot ovat halutessaan saaneet oppaan luontopolulle.

Avohakkuuaukioilta kerätään hakkujätteet energiantuotantoon.

Seurakunnan metsissä jatketaan villiminkin ja supikoiran loukkupyynnä. Loukkupyynnistä vastaa metsästysseura / Simo Eerikäinen.

Seurakunta on vuokrannut Siikaisten moottoriratayhdistykselle n. 80 ha metsää. Vuokrasopimukseen on kirjattu vuokralaisen velvollisuudet luonnon suojelemiseksi.

Seurakunta on vuokrannut metsiään metsästysseuralle. Poikkeuksena ovat Aittasalmi ja Pappilanniemi, jossa on luontopolku.

14. LIIKENNE

14.1 Liikenneselvitys

Siikaisten seurakunta ei omista autoja. Seurakunnan työntekijät ajavat työajoja omilla autoilla, joista maksetaan kilometrikorvaukset. Seurakunnan työntekijöiden matkakilometrejä seurataan ympäristöindikaattorilla. Koulutusmatkat pyritään sopimaan kimpakkyydeillä muiden lähiseurakuntien kanssa. Seurakunnan toimipisteet sijaitsevat lähellä toisiaan, joten turhaa ajoa ei tule. Paikkakunnalla ei ole joukkoliikennettä.

Järjestettäville retkille on yhteinen linja-autokuljetus. Seurakunta järjestää jouluamuna sivukyliltä yhteiskuljetuksen kirkkoon. Lions Club- Siikainen on järjestänyt autottomille kimpakkyytejä seurakunnan tilaisuuksiin.

Vammaisille on järjestetty esteetön kulku kirkkoon ja seurakuntataloon. Seurakuntatalossa on kaksi inva-wc:tä.

Pyöräileville työntekijöille on järjestetty suihku- ja vaatteidenvaihtotilat.

Seurakuntatalolle on asennettu lämpötolpat työntekijöiden autoille.

14.2 Ajoneuvojen energiankulutus ja huolto

Siikaisten seurakunta ei omista autoja.

14.3 Ympäristöominaisuudet hankinnoissa

Siikaisten seurakunta ei omista autoja. Työkoneita hankittaessa ympäristöominaisuudet otetaan huomioon.

14.4 Polttoaineen valinta

Työkoneiden polttoaineena käytetään E5-bensiiniä. Pienkoneissa käytetään pienkonebensiiniä. Koneita huolletaan säännöllisin väliajoin.

PISTEET:

14.5 Taloudellisen ajotavan koulutus

14.6 Kimppakyydit ja yhteiskuljetukset

Kimppakyytejä ja yhteiskuljetuksia käytetään aina kun se on mahdollista.

14.7 Kävelyn, pyöräilyn ja julkisen liikenteen edistäminen

Pyöräilijöiden käytössä on suihku- ja vaatteidenvaihtotilat. Siikaisissa ei ole julkista liikennettä.

14.8 Toimintojen logistiikan kehittäminen

14.9 Vähäpäästöiset kulkuneuvot

14.10 Muut toimenpiteet

Pienkoneissa käytetään pienkonebenssiiniä. Parkkialueella on työntekijöiden autoille lämmitystolppia.